POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

POSAMEZNA ŠTEVILKA 1.25 DIN

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTKIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 13 • Maribor, četrtek, dne 1. februarja 1940 • Leto XV

Bogdan Krekić:

Delavstvo in reorganizirana uprava države

II.

Delavske strokovne organizacije v novi upravni razdelitvi.

Neglede na upravno preureditev, je država ostala kot celota enega edinega gospodarskega področja. Državljani, ki imajo kako nepremičnino, ki jim omogoča obstoj, so vezani na to posest in žive stalno v krogu svoje posesti. Delavci so pa brez posesti, ki bi jim služila kot sredstvo za obstoj. Njihove roke in strokovno znanje so zanje edina posest, od katere se morejo vzdrževati. In svoje roke in svoje sposobnosti oni prodajajo sedaj v tem kraju, sedaj v onem, sedaj v tej, sedaj v oni upravni državni edinici, na Hrvaškem ali v Bosni, pa v Srbiji ali Sloveniji.

Notranji gospodarski in trgovski promet se bo pretakal tudi dalje po novi upravni ureditvi brez carinskih meja, in preseljevanje delavcev bo še dalje po novi upravni ureditvi svobodno iz kraja v kraj, iz pokrajine v pokrajino, brez potnega lista in kakršnihkoli ovir. Za posameznega lastnika posesti ali obratovalnice ostane krog njegovega življenja in gibanja vezan z njegovim delovanjem; za delavca je pa krog gibanja in življenja celokupno narodno gospodarstvo — kamorkoli pride je doma, v vsakem poslu in v vsakem kraju je on le lastnik svojih rok in svojega strokovnega znanja.

Dejstvo je, da naše nacionalno gospodarstvo ne bo uklenjeno v pokrajinske carinske meje, marveč se bo svobodno razvijalo na teritoriju vse države, kar mora biti tudi odločilno pri določevanju oblike naših svobodnih strokovnih organizacij. Delavcem se mora omogočiti, da morejo svoje organizacije, če se jim zdi potrebno, raztegniti po ozemlju vse države neglede na njeno upravno razdelitev. To je potrebno za vodstvo njih tarifne politike, politike za gospodarske in socialne interese zlasti v onih gospodarskih panogah, katerih udejstvovanje ne pozna pokrajinskih mej, marveč se raztezajo v tej ali oni obliki po vsej državi.

Tehnično vprašanje nadzora nad delovanjem takih enotnih delavskih ali nameščenskih strokovnih organizacij je le malenkostno in lahko rešljivo, kadar gre za interese delavcev gotovih panog, ki v novi upravni ureditvi ne smejo biti gospodarsko ali socialno oškodovani.

III.

Delavske in socialnopolitične ustanove v novem položaju.

Vse, kar smo povedali prej o svobodnih delavskih strokovnih organizacijah, velja od besede do besede za socialnopolitične delavske ustanove.

Socialnopolitične delavske in nameščenske ustanove varujejo delavcem in nameščencem pravice do zdravljenja in vzdrževanja v bolezni, v nezaposlenosti, ob nezgodah in v starosti, nudijo pomoč rodbinam v slučaju smrti prehranjevalca.

Delavec in nameščenec, ki svobodno išče zaposlitev po vsej državi, ne ve, v katerem kraju in pokrajini ga zaloti bolezen, nezgoda ali nezaposlenost. V vsakem kraju in ob vsakem času pa mora imeti popolno možnost, da neovirano in brez šikan z upravnimi postopki, dobi svoje dosežene pravice, če je bolan, dobi zdravniško pomoč, enako, če ponesreči ter da se mu ohranijo pravice, ki jih je pridobil z zavarovanjem za penzijsko zavarovanje za vsa leta, ki jih je odslužil v gospodarstvu — neglede, v katerem kraju ali kateri banovini je bil zaposlen.

Oni, ki rešavajo v podrobnostih upravno ureditev, morajo voditi račun o tem, da delavci v nobenem primeru ne bodo oškodovani. Njih dotekla prava je treba na vsak način ohraniti in jim povsod zagotoviti naglo in neovirano nudenje zakonite koristi, kjerkoli se nahajajo v državi.

Delavci so bili iskreno za politiko sporazuma in so še dalje, ali ne, da bi bili z njim gospodarsko oškodovani, ampak zato, da bi dobili več političnih svoboščin v svrho svojega lastnega gospodarskega, socialnega in kulturnega podviga.

(»Privatni nameštenik«, Zagreb.

Svoboda narodov je predpogoj miru

pravi socialistično delavstvo

Organizirano delavstvo sveta in raznih narodov motri različno sedanje politične dogodke. Eni se opredeljujejo za eno, drugi za drugo ideologijo. Angleški in francoski delavski gibanji sta proti diktaturi in proti nasilstvu nad narodi. Tudi poljsko delavstvo se je izreklo proti nasilstvu nad poljskim narodom. Stališča so izraz volje po samoodločitvi narodov, ker je vsak narod duhovni individij zase in ima naravno pravico, da odloča o svoji usodi sam.

Voditelj angleške delavske stranke in poslanec Greenwood je rekel z ozirom na to stališče med drugim:

»Mora se enkrat povedati, da se trajen mir ne more osnovati s prisilnim podjarmljenjem narodov, ki so bili svobodni.«

To je splošno moralno načelo, ki veli, da naj se narodi sporazumevajo in povezavajo svobodno in brez nasilstva, ker ima vsak narod svoje socialne in kulturne posebnosti. Vsak narod hoče biti svoboden na zunaj, pa tudi na znotraj.

— — —

Tudi novi načrt volilnega reda ne zadovoljuje!

Ozirati bi se bilo treba tudi na manjše stranke.

Poseben odbor ministrov predeluje volilni načrt zakona o volitvah narodnih poslancev. Državna kandidatna lista bo odpadla. Pač pa bo vsaka stranka, ki bo kandidirala, določila svojega državnega nosilca liste, ki bo potem stal napisan na čelu vsake okrožne kandidatne liste poleg nosilca okrožne liste. Ako bo lista dobila 100.000 glasov, bo državni nosilec liste dotične stranke izvoljen.

Ta spremenjeni volilni red pa še vedno ne bo zadovoljil zahteve manjših strank. V interesu manjših strank bi bilo, da se njih glasovi iz okrožij, v kolikor ne bi tamkaj prišli v poštev pri razdelitvi mandatov, prištejejo na od dotične stranke postavljeni državni listi in potem proporcijonalno razdele. Na ta način bi ne šli glasovi manjših strank v zgubo in tudi ne bi bile prisiljene sklepati koalicij, ki večkrat niso na mestu.

Poleg tega bi bilo nujno potrebno prerediti okrožja. Slovenija naj bi imela k večjemu dvoje volilnih okrožij in Ljubljano kot posebno volilno edinico.

Vencl Jaksch v Londonu. Glasom »Weltwoche« se nahaja bivši vodja sudetsko-nemške socijalno-demokratične stranke na Angleškem v Londonu.

Ruski letalci bombardirajo finska mesta

Na frontah ni posebnih bojev.

Na finskih bojiščih ni nobenih večjih bojev, razen ob Ladoškem jezeru, kjer so Rusi pretekli teden vodili veliko ofenzivo, ki pa je zaključila brez uspeha in se vrše sedaj boji za nekatere postojanke. Napadajo pa Finci.

Dne 29. januarja so ruski bombniki napadli 23 finskih mest in vrgli na ta mesta okrog 900 bomb. Bombardiranje je povzročilo veliko razdejanje. Ubitih je bilo 33, ranjenih pa 60 prebivalcev. Bombardiranje finskih mest je uspešno radi tega, ker so finska mesta in naselja zgrajena predvsem iz lesa. Vsled tega nastajajo požari, ki pa jih po zimi, ko voda sprotí zmrzuje, ni mogoče pogasiti.

Angleška delavska delegacija se je pretekli teden mudila na Finskem in si ogledala razna finska mesta, ki so trpela vsled napadov iz zraka. Delegacija je ugotovila, da so bombe pogodile ne samo vojaške objekte, ampak zelo mnogo hiš civilnega prebivalstva.

Pripustitev političnih strank napovedujejo

Kako bo z zborovanji.

Vlada je te dni razpravljala o zakonu glede društev in zborovanj. Baje bodo priznane vse stranke, ki so obstojale pred 6. januarjem 1929, če hočejo poslovati dalje.

Zakon bo podrobno določil, kakšne stranke niso dovoljene in kakšno delovanje bi bilo protizakonito.

Nove stranke bodo morale svoje programe in pravila predložiti pristojnim političnim oblastem zaradi registracije. Delovanje se posebej ne bo dovoljevalo. Po prijavi, če bo stranka zakonita, lahko deluje.

Vsaka stranka pa bo morala tudi prijaviti oblasti imena svojega glavnega odbora oziroma izvršnega odbora.

Proti razpustu se bo stranka lahko pritožila na državni svet.

Zborovanja in sestanki dovoljenih strank v zaprtih prostorih se bodo lahko vršila tudi brez prijave oblastem. — Splošno dostopna zborovanja se bodo pa morala prijavljati.

Formalnosti, ki bodo še potrebne ob ustanovitvi stranke, pa doslej javnosti še niso bile sporočene, tudi ne, kdaj bo ta zakon uveljavljen.

V Kanadi bodo volitve v parlament

koncem marca.

Kanada je v vojni. Kljub temu pa se je vlada odločila, razpustiti parlament in razpisati nove volitve za konec marca. Ministr. predsednik M. King je izjavil, da vlada ne more več delati s tem parlamentom, v katerem vladajo predsodki glede vladine politike. Pokrajinski parlament v Ontariu je celo grajal politiko zvezne vlade, zato mora vlada pozvati narod, da odloči. Pri volitvah bodo glasovali tudi kanadski vojaki na francoski fronti. Zadnje volitve v kanadski parlament so bile l. 1935., tedaj so dobili liberalci 178 sedežev, konservativci pa 36.

Za kompromis na Balkanu

med Madžarsko in Romunijo ter Romunijo in Bolgarijo.

Švicarski „Basler Nachrichten" piše, da se Italija in Jugoslavija trudita, da bi dosegli kompromis med Madžarsko in Romunijo. Po nemško-ruskem sporazumu je postala romunska politika omahljiva, ker se Romunija boji, da bi utegnila izgubiti Besarabijo, Transilvanijo, Bukovino in da bi jo v primeru pritiska napadla Madžarska iz zaledja. Romunija tudi ne ve, na katero jamstvo od treh bi se zanašala: nemško-rusko, angleško-francosko ali italijansko. —

Listi poročajo, da je ruski radio poročal, da sta nemška in ruska zunanja politika glede zunanje politike popolnoma enotni. Na koncu pa je baje dejal: Veriga nemško-ruskega prijateljstva je iz čistega zlata in bo večno sijala. —

Čehi v Franciji morajo vstopiti v češko armado. Čehi, ki žive v Francii, so po sklepu francoske vlade primorani slediti pozivu češkoslovaškega odbora in vstopiti v češko armado, ki se formira na francoskih tleh, dočim v Angliji ta obveza zanje ne velja. Vendar so se Čehi domala vsi javili v vojaško službo.

Na zapadnem bojišču topniški boji

Na zapadnem bojišču vsled zime ni nobenih posebnih dogodkov. Najživahnejše se udejstvuje artiljerija. Letalstvo vrši izvidniške polete in zlasti fotografira teren, ker se v snegu jasno vidijo razna pota in objekti.

Pretekli teden so na nekem odseku Francozi vršili propagando z velikimi zvočniki. Nemcem je bila ta propaganda neprijetna in so začeli streljati s topovi.

Potopljene ladje

V preteklem tednu je bilo potopljenih 13 parnikov vsled min in nemških podmornic, v skupni tonaži 29.101 tona, od teh ladij sta bili samo dve francoski in ena angleška, ostale so bile ladje nevtralnih držav.

Morje je naplavilo trupla mornarjev potopljenega angleškega rušilca »Exmoutha«.

Napadi nemških letal na trgovske ladje

Nemški bombniki so dne 29. januarja napadli skupino angleških trgovskih ladij, ki je plula v Severnem morju pod zaščito vojnih ladij. Angleško poročilo pravi, da so z bombami potopili sedem trgovskih in dve patrolni ladji. Dne 30. januarja so Nemci napad ponovili, bili pa so odbiti in izgubili najmanj eno letalo.

Spor okrog vprašanja o ureditvi države vedno ostrejši

Kakor znano, je JRZ sklenila, da se pred volitvami v Narodno skupščino izvrši preureditev države.

S to svojo zahtevo ni trčila samo na odpor v vrstah pretežnega dela opozicije (ki zahteva poprej volitve in šele potem preureditev države), ampak tudi v vladi sami, kjer so se postavili proti tej nameri JRZ dr. Maček in njegovi.

Sedaj se vodi o tem vprašanju prav živahna razprava v časopisih med dr. Mačkom in JRZ.

»Hrvatski dnevnik« z dne 30. januarja piše:

»V sporazumu od 26. avgusta 1939 sploh ni omenjeno število banovin. Dr. Maček je večkrat rekel, da bo obseg banovine Hrvatske čisto drugačen, ako se država razdeli na več autonomnih edinic, kakor pa, ako se razdeli samo na tri edinice: hrvatsko, srbsko in slovensko. Vsled tega ni končno rešeno niti vprašanje obsega banovine Hrvatske... Uredba o banovini Hrvatski je bila objavljena v času največje zunanje politične napetosti, a svrha ji je bila, pomiriti Hrvate in tako ojačiti državo. Ako pa se danes prihaja z zahtevami, na katere Hrvati ne morejo pristati, se s tem dela proti oni svrhi, kateri bi moral služiti sporazum z dne 27. avgusta ... Ni Hrvata, ki bi pristal na sedanji prostorni obseg Hrvatske pod pogojem, da se formirajo samo tri banovine. Ne sme se pozabiti, da se kraji, v katerih žive muslimani, ne smejo smatrati kot zemlja, ki ne pripada nikomur in da je prepuščena okupaciji sedanjih bojevnikov za nepravilno rešitev državnega problema... Mogoče bo kdo rekel, da muslimani niso narodno opredeljeni, mi pa na to odgovarjamo, da so edino muslimani sami pooblaščeni, da dado odgovor, v katero banovino žele priti... »Politika« trdi, da je na Hrvatskem več pravoslavnih Srbov (en milijon, op. ur.), kot pa je ostalo katoliških Hrvatov izven Hrvatske, toda ona pozablja na dvoje dejstev. Prvič, da je odstotek Hrvatov izven Hrvatske v razmerju s skupnim številom Hrvatov mnogo večji, kot pa je odstotek Srbov na Hrvatskem v razmerju s skupnim številom Srbov v državi... Drugo dejstvo je, da so Srbi na Hrvatskem naseljeni na starem zgodovinskem ozemlju hrvatskega naroda, toda to nikomur ne daje pravice, da osporava celokupnost hrvatskega narodnega ozemlja. Ako Srbi nočejo niti čuti o tem, da bi se od Srbije odcepili neki okraji, naseljeni s Turki, potem je treba uporabljati isto merilo tudi za Hrvate. Nazadnje se tudi ne sme pozabiti, **da morajo biti banovine gospodarske edinice** (podčrtali mi! Op. ur.). Hrvatska v svojem sedanjem obsegu ne more trajno ostati, ker so ji potrebni še nekateri kraji za izgraditev lastnega gospodarstva. Ker kraji, ki jih Hrvati zahtevajo, niso srbski, ni nobenega opravičenega razloga, ki bi govoril proti korekturi sedanjega obsega Hrvatske... Čudno je, da je ta akcija započela v očigled sestanka stalnega sveta balkanskega sporazuma, ko bi bilo v interesu državne celine, da čim mani prihajajo do izraza razlike med Srbi in Hrvati. — Take razlike prav gotovo ne morejo ojačiti države...«

*

Volitve obratnih zaupnikov v državnih rudnikih v Bosni

Velik uspeh Ursovih organizacij.

Iz Zenice, Kaknja in Breze so delavci poslali »Radničkim novinam« v Beogradu naslednje poročilo o volitvah obratnih zaupnikov. Dobili so zaupniki:

	glasov	zaupnikov
v Zenici		
Zveza rudarjev (Urs)	646	9
Jugoras	246	3
Hrs	262	4
v Kaknju		
Zveza rudarjev (Urs)	553	8
Jugoras	112	2
Hrs	395	6
v Brezi		
Zveza rudarjev (Urs)	710	12
Jugoras	61	1
Hrs	222	3

Ni dvoma, da bodo tudi volitve obratnih zaupnikov v Varešu pokazale najlepši uspeh naše Zveze rudarjev.

Glasovanje dokazuje brez komentarja, na cigavi strani je rudarsko delavstvo.

Sedmo obletnico nemškega fašističnega režima

Hitler je dne . januarja govoril na velikem zborovanju v Berlinu. Rekel je, da je Nemčija z Italijo v enako tesnem prijateljstvu kot je bila. Zelo ponosen je, da se mu je posrečilo pridobiti Sovjetsko Rusijo kot zaveznico. Poljska je zbrisana z zemljevida. Ako Churchill pravi, kaj vse je Anglija storila v teh mesecih vojne za svojo oborožitev, potem je treba reči, da Nemčija tudi ni spala, ampak je izvršila ogromno delo spričo katerega zgine vse, kar je režim storil v sedmih letih od svojega prihoda na oblast. Daladier zaman upa, da bo razdvojil Nemce, da to ni mogoče, mu bodo najbrž že v kratkem povedale one divizije Avstrijcev, ki so mu tako pri srcu. »Nemški narod in jaz kot njegov voditelj sva popolnoma soglasna v tem, da ni več mogoč sporazum brez popolnega priznanja vseh nemških zahtev.«

Prekrstitev nemške križarke »Deutschland«. Kakor že javljeno, se je nemška žepna križarka »Deutschland« vrnila iz južnega Atlantskega oceana domov, potem ko je bila njena nadaljnja akcija vsled potopitve križarke »Graf Spee« obrezuspešena. Pri tej priliki je bilo javljeno, da bo križarka »Deutschland« dobila ime »Lützow«, njeno ime pa bo dobila 35.000 tonska bojna ladja, ki jo bodo letos enkrat splovili v morje. Ime »Lützow« je nosila doslej neka nemška težka križarka.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Doma in po svetu

Socialisti v Banja Luki so imeli prejšnjo nedeljo prvi sestanek, na katerem so sklenili izvesti vse priprave za ustanovitev socialistične stranke. Socialistično gibanje je bilo v Banja Luki in okolici, zlasti v industrijskih centrih pred razpustom strank jako močno in je imelo v občinah in drugih ustanovah povsod svoje zastopnike. Pripravljalni odbor skliče v vrbaški banovini celo vrsto sestankov.

Nov predsednik URSSJ (centrale svobodnih strokovnih organizacij) je sedaj s. Milorad Belić.

Proti volitvam v Narodno skupščino in za poprejšnjo preureditev države vztrajno piše »Slovenec«. M

»Razvoj naših notranjih odnošajev se razvija v pravcu federacije«, ugotavlja »Hrvatski dnevnik«, in potem nadaljuje: »Za federacijo sta se izjavili tudi JRZ in Demokratska stranka (Davidović). Toda pri tem ne smemo pozabiti na eno okolnost. Ko je ruski car Aleksander I. l. 1805 zaprosil predsednika Zedinjenih držav Severne Amerike Jeffersona, da ga seznani z ameriško federalno ustavo, ga je ta opozoril na to, da je nemogoče, da bi federalizem funkcioniral brez svobode. Tudi južnoameriške države so bile organizirane na federalističnem temelju, in nekatere so formalno še dandanes federacije, toda federalistična misel v teh državah je bila stvarno pokopana, čim je bila ukinjena demokracija. Sovjetska Unija je formalno tudi federativna država, ki se sestoji iz 11 federativnih republik, 22 avtonomnih republik, devet avtonomnih oblasti in devet nacionalnih okrožij. To znači, da je Sovjetska Unija sestavljena iz 51 avtonomnih edinic. Toda vsakomur je poznano, kako majhna je nezavisnost teh edinic, četudi se vsaka izmed njih po ustavi iz l. 1936 more formalno odcepiti od Unije. — To je zato, ker vlada v Sovjetski Uniji diktatura. Ni federacije brez svobode in demokracije. Radi tega je potrebno, najprej uvesti svobodo in parlamentarizem, pa potem šele zgraditi vso državno zajednico na federalistični osnovi. Kdor se izmika volitvam, temu ni niti do federacije, nit do demokracje.« —

Pravosodni minister o preureditvi države. Pravosodni minister dr. Laza Marković je govoril v Kruševcu, rekel je med drugim: »Sporazum s Hrvati se ne sme presojati oddvojeno od splošnega stanja v državi. Sporazum bo moral priti pred skupščino, v kateri bodo zasedali izvoljeni ljudje, ki bodo mogli upravičeno soditi in govoriti o vseh točkah sporazuma... Tudi teritorijalne razmejitve se morajo določiti v skupščini... Apeliram na radikale, da se zedinijo... V volilnem boju, ki se bliža, bi bila velika škoda, ako bi ena srbska stranka udarila proti drugi srbski stranki.« —

— — —

Zakaj ni zimskih plaščev za železničarje? V nedeljo, dne 28. januarja se je vršil v »Unionu« v Ljubljani občni zbor kluba železničarjev JRZ. Na tem občnem zboru so razpravljali o službeni obleki. Cimperman Viktor je pri tej priliki podal poročilo tudi o službenih oblekah. Rekel je: »V mesecu novembru 1938 je ravnateljstvo prejelo vzorce obleke, nakar se je mogla vršiti prva ofertalna licitacija sredi meseca decembra. Te licitacije pa gospod minister ni odobril. Zato je ekonomski oddelek generalne direkcije razpisal ponovno licitacijo šele v mesecu februarju 1939. Ta licitacija je bila odobrena in so bile obleke v predpisanem roku izgotovljene.«

Število rubežni v Sloveniji. Lansko leto je bilo pri 49 sodiščih v Sloveniji 67.757 rubežni, predlanskim pa 71.897. Mnogo rubežni, je lani odpadlo, ker jih je preprečila uredba o prepovedi rubežni vpoklicancev.

Draginjske doklade, ki jih prejemajo privatni nameščenci, je treba prijaviti pokojninskemu zavodu za nameščence, ker spadajo med zavarovanju zavezane prejemke nameščencev. — Na to naj pazijo delodajalci pa tudi nameščenci, da ne bodo oškodovani na svojih pravicah.

Zanimiva pravda novinarja. Urednik beograjske »Politike« Vuk Dragović je tožil bivšega šefa tiskovnega urada dr. Kosta Lukovića, ki je zahteval, da ga mora »Politika« odpustiti iz službe. Zahteval je din 960.000 odškodnine. — Dragović je v Pragi govoril, da pripravljajo pogreb male antante, kar se je pozneje zgodilo. Zaradi takega govorjenja je dr. Lukovic zahteval pri »Politiki« njegov odpust, in sicer takoj. To je zahteval po dr. Korošču tudi dr. Stojadinović. Sodišče je ugotovilo, da je bila izvršena odpoved sicer res na zahtevo šefa tiskovnega urada, toda zahteva ni mogla biti odločilna za privatno podjetje. »Politika« je sama odpovedala Dragoviću svojevolino. — Dr. Luković je bil oproščen v tožbi. Dragović je tožbo za odškodnino izgubil.

Iz zdravniške službe v Jugoslaviji. V Jugoslaviji imamo okroglo 5330 zdravnikov. Od teh jih je samo 800 nameščenih, oziroma izvajajo svojo prakso v vaseh. Nad 4500 pa je nameščenih po mestih. Razvidno je, da je na deželi še vedno veliko pomanjkanje zdravnikov. Zdravniki namreč na deželi nimajo eksistence, ker je prebivalstvo siromašno in se zaradi predsodkov tudi ne obrača do zdravnikov. V zdravstvenem interesu bi torej bilo, da se po vseh krajih, kjer je potreba, razpišejo mesta javnih zdravnikov, ki bodo skrbeli za javno zdravstvo.

Za predelovanje sadja. Ministrski svet je dovolil 5 milijonov dinarjev kredita za predelovanje sadja. Iz tega zneska se bo dovoljeval kredit banovinam, da organizirajo predelavo. To je važen ukrep, Važno pa je pri tem, da se predelovanje sadja izvrši racionalno, o čemer bodo izdana konkretna navodila.

Steklo so podražili. Jugoslovanske tvornice stekla so zvišale cene steklu. Zvišanje opravičujejo s tem, da so zvišale plače delavstvu in povečali so se davki, kar znaša skupaj najmanj 15 odst.

Žalostna posledica v Bački Topoli je bilo kaznovanih 800 roditeljev, ker niso pošiljali otrok v šolo zaradi siromaštva. Oblast je odredila, da morajo občine otroke obuti in obleči, da bodo mogli hoditi v šolo. Kazni za roditelje so pa bile razveljavljene.

Občinski delavci v Zagrebu so v mezdnem gibanju radi draginje. Potom Hrsa so stavili svoje zahteve in sicer naj bi se jim povišale mezde do 35 din dnevno za 35 odst., mezde od 35 din do 45 din za 25 odst. in mezde nad 45 din za 20 odst. Mestni načelnik pa je izjavil, da more pristati na povišico največ 75 para na uro za vse delavce brez izjeme.

Po prestani kazni zmrznil na planini. — Iz kaznilnice v Kosovski Mitrovici je bil izpuščen neki Smail Spahić. V globokem snegu se je napotil proti domu in prehodil nad 50 km. V snežnem metežu pa je na planini zašel. V mrazu si je zakuril s svojo srajco, da bi se ogrel. To mu pa ni pomagalo. Omagal je in zmrznil.

Julian Besteiro, predsednik španskega parlamenta med državljansko vojno se nahaja v zaporih v Cormoni pri Sevilli in je tamkaj

Mednarodni kartel cementa je razpadel. Kartelu so pripadale Nemčija, Francija, Belgija, Anglija, Danska, Norveška, Švedska in Jugoslavija. Razbila ga je zaenkrat vojna.

Zane Grey: 63

Mož iz gozda

Toda ponij ni napravil niti petdeset korakov, ko se je napačno prestopil in padel, da je Bo zletela preko njegove glave naprej. Slučaj je nanesel — srečen slučaj, kot je Dale rekel pozneje — da je priletela na neko močvirnato mesto, sila zaleta pa je bila tako velika, da je podrsnila z obrazom po zemlji več metrov daleč po mokri mahovini in črnem blatu.

Helen je zakričala in stekla proti mestu, kjer je padla Bo. Bo se je pravkar pobirala, ko je prihitel Dale. Pomagal ji je na noge in jo napol vodil, napol nosil z močvirnatega mesta. Bo skoro ni bilo mogoče prepoznati. Od glave do pet je bila vsa pokrita s črnim blatom, ki je kar kapljalo od nje.

»O, Bo! Ali si ranjena?«, je vzkliknila Helen.

Očividno je imela Bo v ustih polno glena.

»Pf—t—pf! U! Puh«, je pljuvala. »Ranjena? Ne! Ali nisi videla kam sem priletela? Dale, mrcina me ni vrgla raz sebe; padla je in jaz sem zletela preko njene glave.«

»Res je. Brez dvoma ste ga jahali. Toda spodtaknil se je in Vas vrgel miljo daleč naprej«, je odvrnil Dale. »Vaša sreča, da ste prileteli v to močvirje.«

»Sreča! Oči in usta so mi zamašene! Oh, oh, oh! Vsa sem blatna. In kako izgleda moja lepa, nova jahalna obleka!«

Bojin glas je razodeval, da se bo spustila v jok. Ko je Helen opazila, da Bo ni bila ranjena, se je pričela smejati. Njena sestra je izgledala najbolj komična prikazen, kar jih je bila doslej srečala v svojem življenju.

»Nel Rayner, — ti — se mi smeješ?«, je vprašala Bo upravičeno jezna in začudena.

»Jaz, da se ti smejem? N-ne, nikakor, Bo«, je odvrnila Helen. »Ali ne vidiš, da samo — samo —«

»Kako pa naj vidim, neumnica, ko pa so mi oči polne blata!«, je nadaljevala Bo. »Toda čujem te. Ti bom že še vrnila.«

Tudi Dale se je smejal, vendar ne na glas in ker je bila Bo trenutno čisto slepa, ga ni mogla opaziti. Med tem so dospeli do taborišča. Helen se je vrgla v travo in smejala, kot še nikdar v življenju. Ako se je Helen enkrat tako daleč spozabila, da se je morala od smeha valjati po tleh, potem je morala biti stvar v resnici smešna. Dalejeva močna postava se je tresla od smeha, med tem ko je zgrabil za brisačo, jo namočil v studenčnici in pričel brisati Bo blato z obraza. Toda to ni zadostovalo. Bo je zahtevala, da jo pelje k vodi, kjer je pokleknila, si pričela izpirati oči, umivati obraz ter čistiti umazanost, ki se je nagomilila na kitah njenih las.

»Vratu mi ni zlomil, zato pa me je vrgel, da sem z obrazom priletela v blato. Toda mu bom že pokazala!«, je mrmrala med tem ko se je dvignila s tal. »Prosim Vas, dajte mi sedaj obrisačo... Dobro! Milt Dale, Vi se smejete!«

»Oprostite mi, Bo. Jaz — hahaha!« Potem je pripogibajoč se in držeč se za trebuh odšel.

Bo je strmela za njim in nato pogledala Helen.

»Vidva bi se menda smejala tudi takrat, ako bi bila mrtva, poteptana, da bi ostala od mene samo še čežana«, je rekla. Potem pa se ji je jeza polegla. »O moja lepa jahalna obleka! Lepa reč! Lepo izgledam... Nel, toda jahala sem pa le tega divjega ponija, — tega vraga! Da, jahala sem ga! To mi zadostuje. Poskusi ti enkrat! Smej se kolikor hočeš. Zabavno je bilo pa le. Toda ako se hočeš pobotati z menoj, potem mi pomagaj očistiti obleko.«

— — —

Tisto noč je slišala Helen, kako je Dale s strogim glasom klical Pedra. Lotil se jo je majhen nemir. Toda kaj drugega se ni pripetilo in skoro je zopet zaspala. Pri zajtrku ji je Dale pojasnil, za kaj je šlo.

»Pedro in Tom sta bila ponoči nemirna. Najbrž se klatijo na bližnjem grebenu panterji naokoli. Slišal sem enega kričati.«

»Kričati?«, je vprašala Bo z zanimanjem.

»Da, in če boste katerikrat slišali kričati kakšnega gorskega leva, boste mislili, da čujete ženo, ki se vije v smrtnem boju. Krik kuguarja, kakor ga imenuje Roy, je najbolj divji, kar ga more čuti uho v gozdovih. Volk tuli; on je žalosten, lačen in divji. Kuguar pa se zdi kot človek, ki tik pred smrtjo podivja. — Osedlali bomo konje in jahali tja preko. Mogoče bo prignal Pedro eno izmed teh zveri na kakšno drevo. Ako se mu posreči, ali hočete poskusiti z odstrelom, Bo?«

»Seveda«, je odvrnila Bo, s polnimi ustmi prepečenca.

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

LAŠKO

PRORAČUN CESTNEGA ODBORA ZA LETO 1940-41

A: Izdatki:

1. Vzdrževanje banovinskih cest:		
a) osebni in upravni izdatki	din	29.170.—
b) stvarni izdatki	din	876.620.—
2. Vzdrževanje dovoznih cest	din	2.065.—
3. Potrebščine cestnega okraja	din	400.560.—
4. Izredni izdatki (nove gradnje)	din	760.000.—
skupni izdatki	din	2.068.415.—

B: Dohodki:

1. Dohodki cestnega okraja	din	6.300.—
2. Prispevki banovine	din	906.479.—
3. Prispevki železn. uprave	din	688.—
4. Izredni dohodki	din	380.000.—
5. Posojila	din	—
6. Primanjkljaj	din	774.948.—
skupaj dohodki	din	2.068.415.—

Zanimivi so **osebni izdatki:** načelnik cestnega odbora (Deželak) din 3480, odbornikom din 1160, nagrada blagajniku din 2400, povprečnina načelniku (Deželak) din 2630. **Upravni stroški:** potni stroški članov c. o. in osebja din 3500, pisarniške potrebščine din 3500, najemnine (Deželak) din 6000, kurjava in razsvetljava din 2100, čiščenje (Deželak po služkinji) din 2400, stroški tekočih in čekovnih računov din 2000. **Stvarni izdatki:** stalni, periodični delavci in vozniki din 119.400, bolezensko in nezgodno zavarovanje delavcev din 12.000, dobava gramoza (važno!) **din 255.300,** odškodnina za kamnolome **din 5200,** oporni in podporni zidovi din 52.030, ograje in odrivači din 16.900, **mostovi: din 133.020,** propusti din 61.385, kažipoti in zaščitna znamenja din 13.000, cestna zavarovanja din 64.005, izboljšave in razširitve din 90.000, odkup sveta in zamejičenje din 10.000, **nabava in popravilo cestnega orodja in inventarja** din 8000, vzdrževanje in popravilo **službenih motornih vozil din 10.000, nabava dežnih plaščev za cestarje din 3000,** naprava gramoznih depotov din 23.300.

Stroški dovoznih cest (⅓ železnica, ⅓ banovina in ⅓ cestni odbor): dobava gramoza in vzdrževanje objektov **din 2065.**

Potrebščine iz sredstev cestnega okraja: osebni prejemki a) pisarniško osebje din 18.00, b) tehniško osebje din 12.000. c) **pokojnine, preskrbnine in miloščine uslužbencev, njih vdov in sirot din 4800,** stroški za udeležbo na odborovih sejah din 5300, bolniško in nezgodno zavarovanje pomožnega osebja din 5000; **stvarni izdatki:** a) nabava novega inventarja in popravila: 1. pisarniškega din 10.000, 2. tehničnega din 3000, 3. generalna reparatura mehaničnih naprav din 7000, 4. zavarovalne premije din 4500; davki in druge dajatve din 500, prispevki občinam za vzdrževanje obč. cest in objektov na njih din 50.000, stroški za vzdrževanje subv. cest in objektov din 96.460, anuitete posojil din 50.000, nepredvideni izdatki din 8500, prispevek za preložitev ceste v Hrastniku din 26.500, razširjenje ban ceste v Gaberskem (Trbovlje) din 99.000.

Gradbeni skladi: din 400.000 (iz 19 odst. doklad); skupni redni izdaki znašajo din 1.308.410.

Nove zgradbe: 1. preureditev ban. cest (Rim. toplice ali pa Sv. Lenart po odobrenju bana) din 500.000, 2. cesta II.-190 (Brnica—Dol—Hrastnik: din 100.000, izredni potni stroški tehničnega vodje din 6000, naprava načrtov in odkup zemljišč a) I.-30 (nova trasa Rim. toplice) din 60.000, b) Brnica din 40.000, poškodbe ob elementarnih nezgodah din 54.000. — Izredni izdatki znašajo skupaj din 760.000, vsi izdatki pa din 2,068.415.

KRANJ

»Vzajemnost« je imela svoj reden občni zbor. V nedeljo, dne 28. t. m. je »Vzajemnost« polagala račun o delu na polju delavske prosvete. Razveseljivo je že samo dejstvo, da je bil občni zbor, po zadnjih letih splošne malodušnosti in brezbrižnosti med delavstvom, enkrat zopet lepo obiskan. Občni zbor je otvoril predsednik s. Vehovec in podal svoje predsedniško poročilo, v katerem je podčrtal vse dobre in slabe strani društvenega delovanja. Nato so sledila poročila tajnika, blagajnika in zvezinega delegata s. Korošca. — Predložena lista novega odbora z dosedanjim predsednikom je bila soglasno sprejeta. Za tem je bil izvoljen tudi odbor pevskega in dramatičnega odseka. Poleg teh pa se je izvolil še odbor ženske sekcije, ki ima namen podučevati članice o praktičnih ženskih vprašanjih. — Ugotovilo se je, da »Vzajemnost« nudi delavstvu vse: izobrazbo in razvedrilo in to: petje, dramatiko, predavanja in končno tudi plesni pouk, s čemur se je zelo povečalo število članov. Če bo pri tej setvi vsaj nekaj zrna padlo na plodno zemljo, potem moramo pričakovati, da bo drugo leto žetev na kulturnem polju dobra. — S. predsednik je še posebno podčrtal, da morajo člani in članice imeti več smisla za posečanje prireditev »Vzajemnosti«, zlasti predavanj in gledaliških predstav. Sveta dolžnost vsakega člana je, da vrši agitacijo za te prireditve tudi med ostalim delavstvom. — Po izčrpanju dnevnega reda je s. predsednik zaključil občni zbor z vzklikom: Družnost!

Služba zdravnikov OUZD ob nedeljah in praznikih bo v mesecu februarju razdeljena tako-le: 2. februarja dr. Bežek Josip, 4. februarja dr. Herfort Joža, 11. februarja dr. Pance Pavel, 18. februarja dr. Vrbnjak Vinko, 25. februarja dr. Bezič Josip.

LJUBLJANA

O predsedniku ljubljanske delavske zbornice. Predsednik ljubljanske delavske zbornice Viktor Kozamernik je postal prokurist trgovine z železnino Fr. Štupica v Ljubljani. S prevzemom prokure je postal odgovoren za podjetje, podpisuje in odreja ukrepe kot podjetnik in v imenu podjetnika ter je s tem dejansko izgubil značaj nameščenca. Delavska zbornica je izključno delavska in nameščenska ustanova in jo sami vzdržujejo. Ne gre torej, da bi v njo kakorkoli prihajal delodajalski vpliv, četudi le v preneseni obliki. Razmerje je prav tako v protislovju, kakor če bi bil v delavski strokovni organizaciji obratovodja podjetja predsednik. Vsi delavci in tudi javnost bi bili prepričani, da je to nekaj nenormalnega in kar ne odgovarja dejanskemu stanju.

— —

Koški za smeti. O Ljubljani pravijo, da je bela Ljubljana. To razumemo tako, da je čedna in snažna. Ceste so že precej tlakovane in asfaltirane. Kar lepo jih je pogledati. Napravili so ob cestah tudi koške za smeti. Če hoče biti Ljubljana bela, ne sme biti smetna. Najprej so napravili nekaj koškov, pozneje pa več. In zopet izginjajo s cest. Ljubljanska »gospoda« te koške najbolj vidi ponoči, bolj kot podnevi in jih zato z neko sadistično naslado razbija. V tem oziru in sploh glede javnih olepšav, nasadov in drugih takih stvari je Ljubljana še precej vandalsko mesto. Početje, ki poškoduje javne naprave, ki so potrebne za lepoto in snago v mestu, znači posurovelost, katere ne moremo opravičevati s pijanostjo ali z zabavo, ampak le s slabo vzgojo in s slabim etičnim čutom. Teh pritožb je vedno dosti.

MARIBOR

Mestna občina bi morala nabaviti rezervne zaloge hrane, kakor je to predpisano s posebno uredbo z zakonsko močjo. Po približnih računih bi morala občina imeti v ta namen na razpolago kredit od najmanj 22 milijonov dinarjev. Na vsak način si bo morala občina ta znesek izposoditi in že v prihodnji proračun vnesti tudi potrebne kredite za amortizacijo tega posojila. Rezervna hrana pa bi prišla prav v času naraščajoče draginje, ko bi občina lahko nastopila z velikimi količinami živil kot regulator cen na trgu.

Pomanjkanje krompirja, fižola in zelenjave na našem trgu povzroča vedno hujše skrbi, zlasti delavskim gospodinjam. Ponovno smo že na to opozorili, vendar izgleda, da se nikdo ne peča s tem vprašanjem, čeprav bi ga bilo treba vzeti resno v pretres. Prepričani smo, da bi se v raznih drugih krajih v naši državi, kjer je bila letos boljša letina krompirja in fižola moglo nabaviti po znosnih cenah dovolj tega živeža za potrebe našega mesta. Seveda bi se moralo to izvršiti pod nadzorstvom oblasti, da bi se onemogočilo vsako verižništvo, ki je povzročilo poleg slabe letine tudi silno draginjo. Ko je pričela vojna in so cene življenjskim potrebščinam začele rasti, so nekateri to spretno izrabili in si priskrbeli bogate zaloge življenjskih potrebščin po razmeroma nizkih cenah, revnejši sloji pa morajo sedaj plačevati te vrste živež strašno drago. Dočim n. pr. stane v Mariboru kilogram krompirja din 1.75 do din 2, oziroma merica din 13, ga v okolici Ptuja prodajajo še vedno po 80 para kilogram. Ta primer kaže, da bi se z nekoliko dobre volje vendarle lahko pomagalo revnim konzumentom, ki itak z občudovanja vredno potrpežljivostjo prenašajo vse te težave in čakajo, da se bodo razmere obrnile na bolje. Nikakor pa ni prav, da se ničesar ne ukrene v tem pravcu s strani merodajnih činiteljev.

Z uredbo o pobijanju draginje so bili sicer ustanovljeni po občinah protidraginjski odbori, ki imajo pa le zelo omejen delokrog

Kako je obratovala mestna plinarna v l. 1939? Mestna plinarna je obratovala do 23. avgusta 1939 s starimi napravami: horicontalna peč s 6 retortami ter z dvoplinskim generatorjem. Od 23. avgusta l. l. obratuje z novo komorno pečjo in moderno preurejenim obratom. Za proizvod plina se je porabilo 1,871.000 kg črnega in rjavega premoga, iz katerega se je med drugim proizvedlo 871.000 m³ plina. Oddaja plina za gospodinjstvo znaša 75 odst., industrija porabi 22 odst. Omrežje: ojačeni plinovodi v dolžini 955 m so se položili v Prešernovi, Maistrovi, Kopitarjevi, Vrazovi in Aškerčevi ulici ter na Zrinjskem trgu. Plinovodi so se podaljšali v Kolodvorski, Erjavčevi, Einspielerjevi, Trdinovi, Gregorčičevi in Grajski ulici ter na Betnavski cesti, v skupni dolžini 94 m. Novih konsumentov je priključilo podjetje v pretečenem letu 113. (Plin za kuho ali kurjavo je še vedno predrag, da bi mogli konzumenti kuhati in kuriti samo s plinom. Ako bi se v tem oziru stroški za plin izenačili s stroški za kurjavo z lesom in premogom, potem bi plinarna dobila šele pravi razmah. Op. ur.).

Nemški konzulat, ki se je doslej nahajal v Ciril Metodovi ulici, se je sedaj preselil na Trg Svobode,

Podeželski učitelji in učiteljice v temi. V mnogih vaseh našega podeželja ni elektrike in so ljudje navezani na petrolejke. Odkar pa petroleja ni več dobiti, morajo ob sedanjih dolgih zimskih večerih ljudje prežideti v temi ali pa iti s kurami spat. Najtežje so prizadeti tudi učitelji in učiteljice v takih krajih, ki imajo čez dan šolo, zvečer, ko bi se morali pripraviti za pouk prihodnjega dne ali pa izrabiti čas za svojo izobrazbo, za pisanje ali mogoče tudi za šivanje in krpanje, pa ostanejo v temi. Mlad človek, ki je vsa leta študiral v mestu in potem pride na deželo že itak nima kaj posebno prijetnega, sedaj pa nima niti luči. Vsekakor bi šolska oblast morala poskrbeti za to, da bi imele šole in učno osebje v krajih, kjer ni elektrike, primerne količine petroleja na razpolago.

Pomanjkanje sodnikov. Pri okrožnem sodišču so sedaj na dopustu sodniki dr. Vladimir Travner, ki se nahaja na Golniku ter sodnika dr. Lenart in dr. Pečnik,

Redni mesečni sestanek strojnikov in kurjačev bo v nedeljo, dne 4. februarja ob 9. uri v prostorih »Delavske zbornice«. Poroča delegat, ki se je udeležil občnega zbora v Ljubljani. Pridite! — Odbor.

Stari 50 dinarski kovanci so z dnem 31. t. m. prestali veljati kot plačilno sredstvo.

Za elektrifikacijo je košaška občina določila din 20.000. Elektrifikacijo nameravajo predvsem izvesti v Dol. Počehovi in nad Meljem. Tudi tovarna Wögerer je preuredila svoj obrat na električni pogon ter namerava v to svrho zgraditi velik transformator.

Sodne dražbe. V petek bi se imela vršiti sodna dražba »Delavske pekarne« in sicer po skupinah za posamezne parcele. Kot resen reflektant je nastopil tapetnik Mesiček Gustav iz Tržaške ceste, ki je reflektiral le na gostilniško poslopje in tovarnar Karl Ussar, ki pa je nameraval kupiti za svojo ženo vse, ne pa po posameznih parcelah. Ker na ta način ni bilo reflektantov v smislu dražbenih pogojev, je izvršilni sodnik dražbo ustavil in ni prišlo do prodaje. — Dražba kavarne »Astorie« pa se ni mogla vršiti, ker se vabilo enemu upniku ni moglo dostaviti.

Redni letni občni zbor Muzejskega društva bo v nedeljo, dne 4. februarja ob 10. uri v čitalnici »Studijske knjižnice«. Pokrajinski muzej v Mariboru je last vsega kulturnega Maribora ter vsega Podravja in Pomurja. Odbor hoče delovati v čim ožji in tesnejši povezanosti s svojim članstvom, zato vljudno vabi na udeležbo na občnem zboru.

Zdravniška služba ob nedeljah in praznikih. Zdravniško službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičenim svojcem vrši na Svečnico, dne 2. februarja g. dr. Pograjc Stanko, Maribor, Tyrševa ulica š. 14-I in v nedeljo, dne 4. februarja g. dr. Zirngast Teobald, Maribor, Kralja Petra trg št. 3-I.

Mestni fizikat bi prosili obiskovalci parne kopeli, da si enkrat med kopalnimi urami ogleda celico pred parno kabino ter ugotovi, če je kopanje z ozirom na higijenične predpise sploh še možno in dopustno.

Nazaj v kaznilnico. 70 letni Štefan Pihler, ki je že 18 let presedel za zamreženimi okni, je bil šele nedavno odpuščen iz kaznilnice. Odšel je v Slovensko Bistrico in poskusil vlomiti v neki ondotni gostilni. Prijeli so ga in zopet bo prišel za zapahe.

Pri vožnji lesa iz gozda se je težko poškodoval voznik Pipuš Franc iz Kamnice. Zdravi se v tukajšnji bolnišnici.

Nekega vinjenega mladeniča so našli smučarji v bližini Treh ribnikov ležati v snegu. S pomočjo stražnika so ga odpremili v mesto in ga na ta način rešili gotove smrti. — V Slivnici pri Mariboru pa so našli nekega neznanega berača, ki je nezavesten ležal v obcestnem jarku. Očividno je nesrečni starček onemogel in kakor so ugotovili v bolnišnici hudo ozebel.

Na 12 let težke ječe in trajno izgubo častnih pravic je bil v Murski Soboti obsojen sodni oficijal Štefan Friedrich radi poneverbe nad 700.000 din zaupanega uradnega denarja, za katerega odgovarjajo predpostavljeni, ki so prevejancu zaupali.

Nov smučarski teren v bližnji okolici našega mesta. Za poldnevne smučarje in izletnike je zelo ugodna točka »Grič«, kjer je mnogo lepih smuških terenov in primernih krajev za sankanje, zlasti prav pod »Gričem«, pri Osetovi gostilni.

Narodno gledališče. Sreda: zaprto. Četrtek, 1. febr. ob 20. uri: »Neupravičena ura«. Znižane cene. Petek, 2. febr. ob 15. uri: »Vse za šalo«. Znižane cene, zadnjič. Ob 20. uri: »Via Mala«. Znižane cene. Sobota, 3. febr. ob 20. uri: »Othelo«. Nedeljo, 4. febr. ob 15. uri: »Prodan nevesta«. Znižane cene, zadnjič.

DRUŠTVO »SVETILNIK« RAZISKOVALCEV SVETEGA PISMA V MARIBORU ZOPET DOVOLJENO

Ban dravske banovine je dne 28. junija 1938 razpustil društvo »Svetilnik«, raziskovalcev svetega pisma v Mariboru. Proti temu razpustu se je društvo pritožilo na notranjega ministra, ki je dne 4. avgusta 1938 potrdil razpust, kakor ga je odredil ban. Društvo je vložilo tožbo na državni svet, ki je s svojo sodbo z dne 20. oktobra 1939 razpust društva razveljavil.

TEZNO PRI MARIBORU

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 4. februarja v gostilni Felič pustno veselico s pestrim sporedom. Začetek ob 15. uri. Maske dobrodošle. Za obilen obisk s priporoča — odbor.

ČRNA PRI PREVALJAH

»Vzajemnost« vabi na pustno veselico, katero priredi v nedeljo, dne 4. februarja t. l. v dvorani gostilne Knez v Črni, s pričetkom ob 6. uri zvečer proti vstopnini din 4 za osebo. Za obisk se priporoča — odbor.

TRBOVLJE

Zahvala. Ob priliki smrti našega moža, očeta in brata, kateri nas je zapustil po dolgi in mučni bolezni, nam je dolžnost zahvaliti se delavski godbi, katera ga je spremljala na zadnji poti, gg. zdravnikom za njihovo požrtvovalnost, s katero so olajšali trpljenje pokojnika med boleznijo, vsem darovalcem vencev in cvetja in sploh vsem, kateri so ga spremili na zadnji poti. — Antonija Kolenc, žena. Petaver Milan in Silva, zet in hči.

POBREŽJE PRI MARIBORU

10. občni zbor podružnice I. delavskega osrednjega kolesarskega društva. V nedeljo, dne 28. t. m. se je vršil v dvorani gostilne ge. Katice Rojko občni zbor našega vrlega delavskega kolesarskega društva, ki je v vsakem oziru lepo uspel. Razpoloženje na občnem zboru je bilo nadvse prisrčno, saj je bil s tem v zvezi tudi spomin na jubilej 10-letnega uspešnega delovanja naših delavskih kolesarskih športnikov. Občnega zbora so se udeležili tudi zastopniki »Vzajemnosti«, SK »Slavije«, kolesarskega društva »Perun« in župan pobrežke občine g. Stržina, ki so vsi čestitali društvu k jubileju ter mu želeli čim lepši razmah. Obširno poročilo o društvenem delovanju je podal predsednik s. Minodraž, blagajniško s. Muhič, za kontrolo pa je poročal s. Trstenjak, ki je tudi predlagal društvenemu odboru razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta. Prav tako je bil soglasno izvoljen tudi nov odbor, ki ga tvorijo z malimi spremembami bivši odborniki s s. Minodražem na čelu. O smernicah bodočega dela sta govorila ss. Černec in Minodraž, v imenu centrale pa s. Magdič iz Maribora, ki se je še z nekaterimi sodrugi udeležil občnega zbora, dočim je bil predsednik s. Perko zadržan. Stavljenih je bilo mnogo koristnih predlogov in je pričakovati, da bo v bodoče društveno delovanje še bolj živahno, kakor doslej. Na predlog s. Černeca so vrli kolesarji zbrali za tiskovni sklad našega lista din 82, kar najbolje priča, da se delavski kolesarji na Pobrežju zavedajo, da je za razvoj delavskega gibanja neobhodno potreben tudi močen delavski tisk in da, da so delavski kolesarji sestaven del socialističnega gibanja ter da ne gojijo športa samo radi zabave, marveč, da krepijo svoje telo, obenem pa širijo izobrazbo med delavstvom in pri tem nikoli ne pozabijo svoje glavne naloge in višjega cilja, za katerega uresničenje se bori socialistično delavsko gibanje.

STUDENCI PRI MARIBORU

Pevsko društvo »Enakost« je imelo svoj redni občni zbor v soboto, dne 27. januarja v dvorani deške šole. Vodil je občni zbor s. Korošec, ki je pozdravil posebno delegate prijateljskih društev. Iz njegovega poročila smo posneli, da je bilo delovanje društva zelo uspešno. Prosil je pevce, da bi tudi v bodoče skrbeli za procvit društva. Tajnik s. Straus je poročal, da je bilo 10 sej, 2 samostojna koncerta ter 12 nastopov pri prijateljskih društvih, kakor tudi 30 podoknic, ki jih je priredil zbor svojim članom. S. Golovršnik je poročal, da društvo tudi v finančnem oziru napreduje: stanje blagajne ob koncu leta je 6123 din. Članov ima društvo: podpornih 80, 1 častnega ter 26 izvršujočih. V arhivu društva je 196 kompozicij. Po poročilih se je razvila debata, na kar so revizorji predlagali razrešnico odboru. Pri volitvah je bila predlagana in soglasno sprejeta ta-le lista: Predsednik Heber Rajmund, podpreds. Špitaler Franc, tajnik Straus, nam. Vodopivec, blagajnik Golovršnik, nam. Lorber ter člani odbora: Roner, Tancer in Koritnik; nadzorstvo: Kac Fr. in Plevanč, arhivar Selak. Ob koncu so pozdravili občni zbor v imenu delavskih kolesarjev s. Kac Fr., za podzvezo del. pevskih društev s. Oblak A. ter za »Vzajemnost« Studenci s. Švarc. Vsi so izrekli željo, da bi društvo tudi v tem letu tako lepo uspevalo in budilo delavstvo. Z zadovoljstvom je bilo sklenjeno, da se obnovi tamburaški odsek in z vodstvom poveri zaslužni član s. Maks Plevanč. Na koncu se je zahvalil predsednik pevovodji za neumorno delo in naprosil člane, da ga podpirajo pri bodočem delu. Novemu odboru želimo tudi mi mnogo uspeha.

»Vzajemnost« priredi v soboto, dne 3. februarja v prostorih gostilne Kristovič (prej Špurej) svoj **družabni večer** s pričetkom ob 7. uri zvečer. Na sporedu so razne recitacije, pevski nastopi in šaljivi prizori. Vabimo vse delavstvo, zlasti pa naša bratska društva, da se vsi udeleže te naše prireditve. — Odbor.

LIBOJE

Mezdno gibanje delavstva v Keramični tovarni. Zadnjič smo poročali o mezdnem gibanju delavstva v Keramični tovarni v zvezi z naraščajočo draginjo. Naknadno nam sporočajo ondotni sodrugi to-le: Podružnica Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije je na zborovanju dne 16. januarja, katerega se je udeležil tudi centralni tajnik s. Jakomin, sklenila, da se zahteva pri mezdah pod din 800 mesečno 20 odst., pri mezdah od din 800 do din 1000 mesečno 15 odst. in pri zaslužkih nad din 1000 mesečno 10 odst. poviška. Pri pogajanjih, ki so se vršila v sredo, dne 17. januarja je podjetje izjavilo, da nima nobenih naročil in da ne more povišati mezd za več kot din 50 mesečno vsakemu delavcu v obliki draginjske doklade. Vsled tega ni prišlo med organizacijo in podjejem do sporazuma. S tem kar nudi podjetje mezdno gibanje še ni končano in se bo nadaljevalo čim nastopi ugodnejša konjunktura. (Sodruge v Libojah prosimo, da nam redno pošiljajo dopise o vsem, kar se zanimivega zgodi v kraju ali v tovarni. Snovi je vedno dovolj in tako bomo lahko vedno informirani iz prvega vira. Op. ur.).

Železnica Maribor—Mursko polje—Prekmurje

preko Sv. Lenarta v Slov. gor., je nujno potrebna

Dne 28. oktobra 1939 je stopil v veljavo nov vozni red na progah ormožko-ljutomerske železnice, ki je bil tak, da se je težko kdo odločil za potovanje preko omenjenih prog, ako ni hotel žrtvovati kar cel dan in še noč po vrhu (n. pr. iz Maribora v Gor. Radgono in nazaj). Ta vozni red je sicer med tem že spremenjen v smislu želja potujočega občinstva. Toda kardinalni nedostatek, katerega ni mogoče odpraviti s še tako ugodnim voznim redom, pa ostane naprej — in ta je, da mora prebivalstvo z Murskega polja in Prekmurja potovati takorekoč o k r o g Slovenskih goric, namesto v r a v n i č r t i preko njih v svoj gospodarsko-kulturni center — Maribor in obratno. Pri tem se gre za denar in čas. Čas pa je tudi denar!

Za časa veljavnosti zgoraj omenjenega voznega reda sem dvakrat potoval iz Maribora v Slatino Radence in Mursko Soboto. Pri tej priliki sem imel mnogo časa za razmišljanje, saj sem v enem slučaju moral v Ljutomeru čakati na zvezo za Slatino Radence nič manj kot 99 minut, a drugič pa sem moral v ormoški železniški čakalnici prezebati 84 minut. Torej razmišljal sem o tem, zakaj mora človek pri vsakem potovanju iz Maribora v Gornjo Radgono, oz. na ostale postaje iste proge, kakor tudi v Mursko Soboto in obratno, izgubiti še več kot še enkrat toliko časa in še več kot enkrat toliko denarja s tem, da dela kolosalen ovinek preko Ormoža, ki je 60 km od Maribora v stran, med tem ko bi lahko dospel v tem času iz Maribora do Murske Sobote, ako bi imeli železnico Maribor—Sv. Lenart in dalje. Zračna daljava iz Maribora do Gornje Radgone znaša približno 26 km. Res, da se železnica preko Slovenskih goric ne more graditi po zračni črti, ker je gričevje, zaradi tega bi znašala dolžina železnice najmanj 40 in največ 50 km. Toda dolžina železnice od Maribora preko Ormoža do Gornje Radgone pa znaša 105 km. Torej najmanj za 55 km več. Ker pa železnica svoje tarife zaokrožava na cele desetinke navzgor, zaradi tega se mora plačati pri vsaki vožnji iz Maribora do Gor. Radgone in obratno cena za 110 km. Torej ravno za 60 km več, koliko je od Maribora do Ormoža. Glede časa, ki gre v izgubo, je treba poudariti, da vožnja iz Maribora do Gor. Radgone traja najmanj preko treh in pri slabših zvezah pa tudi preko štirih ur. Med tem, ako bi imeli železnico preko in ne okrog Slov. goric, bi mogel potnik dospeti iz Maribora do Murskega polja v največ poldrugi uri.

Glede vozne cene: Vozna karta III. razr. Maribor—Gor. Radgona stane 39 din. Za daljavo 50 km pa stane din 17.50. Torej samo pri enem potovanju mora potnik plačati 43 din več, kot bi plačal na železnici preko Sv. Lenarta. Kdo bi torej zračunal, koliko gre v izgubo časa in denarja samo tekom enega leta. Toda kdo bi pa zračunal, koliko potnikov več bi se vozilo samo v enem letu, če bi bilo Prekmurje oz. Mursko polje za 50 do 60 km bližje Mariboru kot je danes! Kolikšnega pomena bi bilo samo to zbližanje ne le z Mariborom, temveč obenem tudi z glavnim banovinskim centrom — Ljubljano. Torej železnica Maribor - Sv. Lenart - Mursko polje, bi ne bila samo v interesu Prekmurske krajine, Murskega polja ter Slovenskih goric na eni ter Maribora na drugi strani, temveč tudi v interesu i banovine i države. Zaradi tega je težko razumljivo, zakaj se na tem ne dela. Pač bilo je že nekoliko člankov v našem časopisju objavljenih, ali že nekaj časa pa vlada o tem problemu molk! Iz zgoraj navedenega izhaja, da je vprašanje šentlenarške železnice tako važno, da bi moralo priti na prvo mesto programa izgradbe naše banovine.

Kako bi se naj zgradilo novo železniško progo?

Pisec tega članka si predstavljam to tako-le: Proga bi naj imela izhodišče v Mariboru. Podrobnejši načrt je seveda treba prepustiti strokovnjakom, ampak v glavnem bi naj šla preko Sv. Marjete ob Pesnici, proti Sv. Lenartu in od tam dalje v smeri Kapele, priključek bi naj imela na postaji Slatina-Radenci. Od tu bi šla preko Mure v ravni črti v Mursko Soboto (11 km). Od Murske Sobote pa bi jo bilo treba speljati še do Dolnje Lendave.

Da bi ta železnica dobila še večji pomen, bi jo bilo treba zgraditi za e l e k t r i č n i o b r a t in sicer radi tega, ker bi bila hitrejša, s čemur bi nastala daljava še manjša; vlaki bi bili kratki, zato pa poljubno številni, vsaki dve uri po en vlak. Z ozirom na to, ker bi ne bilo dima, bi bila vožnja prijetna, kar bi zelo pospeševalo obmejni turistični promet.

Kar se tiče električne sile, bi bilo potrebno pri Mariboru zgraditi novo elektrarno. Ravno Maribor je bogat v pogledu načrtov za zgradbo elektrarn. Ta elektrarna bi se naj zgradila z združenimi sredstvi države, banovine in mariborske mestne občine po načrtih, ki jih že poseduje mestna občina (projekt nad Mariborskim otokom). Država bi imela lastno električno silo za pogon železnic, banovina bi rabila električno silo za elektrifikacijo vsega podeželja okrog Maribora in mestna občina bi se lahko osamosvojila od Fale.

Z ozirom na to, da je ta železnica zelo nujna in ker bi bila brez dvoma zelo donosna, bi ne bilo njene izgradbe kakor tudi gradbe elektrarne smatrati kot zasilno delo. Vendar bi pri teh gradbah našlo nekaj tisočev delavcev zaposlitev ter zaslužek iz najrevnejših krajev: Slov. goric ter Prekmurja, ki bodo sicer ostali brez kruha.

A. B.

Kako so plačani viničarji?

Letošnje leto je bilo za viničarje leto prave zmede. Uveljavljena je bila nova viničarska uredba, katero redki viničarji poznajo in kolikor jo poznajo, tudi niso zadovoljni z njo, s[illegible] Prejšnja je bila zelo pomanjkljiva, pač pa je viničar vsaj lahko hitro dognal kakšne pravice ima. V novi uredbi pa se težko znajde. Uredbe za take preproste ljudi kot so viničarji naj bi bile čisto kratke, tako da bi ubogi viničar takoj vedel pri čem da je. Gospodje posestniki pa znajo obilico določb izrabiti, pa pravijo: »Viničar, če hočeš mezdo po novi uredbi, še tega ne boš imel kar imaš sedaj!« In to je tudi res, kajti posestniki zaračunajo viničarju vse kar mu dajo v naravi tako visoko, da še na to ne pride kar je imel poprej po stari uredbi in ko še ni bilo draginje. Ako je imel viničar poprej 4 din dnevno, mu zaračunajo tako, da ima sedaj komaj 2 din na dan. Mezda din 10 na dan za viničarja bi ne bila preveč, saj si viničar to krvavo zasluži. Ker pa mu gospodar sme zaračunati prejemke, ki mu jih da po uredbi (od a do d) več kot treba, je viničar na istem, kot je bil poprej, če ne še na slabšem. Kmet pravi: »Jaz bi mojega viničarja rad plačal po din 10 na dan, če bi vino lahko prodal tako, kakor gospodar, ki [illegible]

Viničarji [illegible] vzdramimo se in vstopimo vsi v Strokovno zvezo viničarjev, poljskih delavcev in kočarjev za mariborsko okrožje, ki je edino prava zagovornica viničarskih pravic! — Viničar.

Razno

Prevoz čet z letali. 37 ameriških bombnikov je imelo vaje v prevozu čet. Prepeljali so v celem 360 pešcev. Zaenkrat letala ne pridejo v poštev kot sredstvo za prevoz vojaštva v množicah. V vojni se je tudi izkazalo, da je spuščanje vojakov iz letal s padali za hrbtom sovražnika praktično neizvedljivo, dasi se je nekaj časa o tej stvari precej govorilo. Rusi so poskusili s takim manevrom na finski fronti, pa niso uspeli.

Kaj se prevaža iz Romunije preko ruskega ozemlja v Nemčijo? Iz Romunije prihaja po železnici preko ruskega ozemlja v Nemčijo dnevno 2300 ton lesa, pšenice in soje. Nafta se ne prevaža po tej poti.

Po štirje vlaki petroleja dnevno bodo odslej vozili iz Romunije v Nemčijo preko ruskega ozemlja.

Obsodba radi občevanja z ujetniki. DNB. Pred Meklenburškim sodiščem je bil obsojen 22 letni obtoženec, ki ni upošteval ponovnih svaril pred občevanji z ujetniki, radi možnosti špijonaže, ampak je ponovno vzel s seboj na sprehod, v kino in na ples poljskega ujetnika in mu v to svrho celo posodil civilno obleko. Sodišče ga je obsodilo na 9 mesecev ječe.

Zadnje vesti

Banovinski svet dravske banovine je sklican na dan 12. februarja in bo obravnaval proračun za l. 1940/41.

Turistična konferenca med zastopniki madžarskih in jugoslovanskih turističnih društev bo februarja meseca v Zagrebu. Predmet posveta bo, kako privabiti čim večje število madžarskih gostov v naša letovišča.

Konferenca držav balkanskega sporazuma bo pričela dne 2. februarja v Beogradu. Zunanji ministri teh držav so že na potu v Beograd.

Odmev Hitlerjevega govora. Angleški in francoski listi pišejo, da je Nemčija končno le spoznala, da ne more razdvojiti Anglije in Francije.

Pomoč krajem na Poljskem, ki so trpeli vsled vojne. Rusija je odklonila ponudbo ameriškega »Rdečega križa«, ki je ponudil pomoč za poljske kraje, kateri so trpeli vsled vojne in so sedaj pod rusko oblastjo.

Zaposlitev in zaslužek našega delavstva

OUZD v Ljubljani v decembru meseca 1939.

V decembru mesecu 1939 je bilo v socialnem zavarovanju za Slovenijo 99.077 zavarovancev (moških 62.978 in ženskih 36.099). Zavarovanih je bilo 1939 1618 članov kakor v istem mesecu leta 1938.

Povprečna dnevna mezda se je od decembra 1938 v decembru 1939 dvignila za 015. odst. in je znašala v decembru 1939 din 25.17. — Mezde za žensko delavstvo so pa nazadovale.

Občutno pa je naraslo v tem mesecu stanje bolnikov in sicer za 312 bolnikov na 3015, kar znaša 3.04 odstotke članstva in zvišek 0.27 odstotkov.

Dnevna zavarovana mezda je znašala din 2,493.300.40, to je din 55.209.60 več kakor 1938 v istem mesecu.

Kulturni pregled

Decemberska številka uglednega mesečnika švicarskih socialistov »Rote Revue«, je pravkar izšla. V uvodnem članku razmotriva ženevski univerzitetni profesor, s. dr. Oltramare, o načinu, kako urediti svet po končani vojni. Z vojnimi cilji se bavi s. Herman Paul, ki natančno obravnava vojne cilje diktatur in imperializmov, katerim stavlja nasproti vojne cilje človečanstva. Vojni položaj s posebnim ozirom na položaj nevtralcev slika s. dr. Karl Gruber, med tem ko skuša s. dr. Walter podati kronološki pregled najvažnejših političnih dogodkov v zadnjih 25 letih ter na ta način plastično pokaže na zgodovinske soodnose med vojno leta 1914 in danes. S. dr. A. Schmidt se zavzema za švicarsko neodvisnost in svobodo. S. J. Reele nazorno prikazuje nemški birokratizem. Poseben članek je posvečen meščanstvu in razrednemu boju. Sodr. Bertschi razčlenjuje narodno pravo nacizma, nakar slede ocene knjig. »Rote Revue« izhaja v Curihu in jo izdaja zadružna tiskarna.

Iz Češke

Aretirani so bili zadnji čas bivši češki generali Linhart, Zpěvaček, Keclik in Fiala ter znani novinarji Ivan Herben od »Lidovyh Novin« ter Louda od »Narodne Politike«.

Incidenti. Co priliki neke parade nacističnih napadalnih oddelkov v Pragi je prišlo do demonstracij in aretacij, ker se več Čehov ni odkrilo.

Novi begunci iz Češke v inozemstvo. Iz Prage je pobegnil češki general Neuman in še okrog 20 višjih častnikov. Pobegnil je tudi bivši minister za socialno politiko in dosedanji komisar za cene socialni demokrat inž. Nečas. Najbolji dokaz za to je, da je bil razrešen in na njegovo mesto imenovana nova oseba. Aretirali so kanclerja dr. Šamala, ki mu je 74 let. Očitajo mu sodelovanje v tajnih organizacijah.

Konfiskacija nečasovnih knjig. »Čsl. Boj«. Gestapo je izvedla preiskavo po knjigarnah in založništvih ter konfiscirala razne nečasovne knjige, med drugimi dr. Foustke spis »Konrad Henlein«, dalje je prepovedana prodaja knjige »Razgovori s T. G. Masarykom«, pesmi Petra Bezruča in vsi spisi generala Medeka.

»Mesec češke knjige«, ki so ga priredili v decembru, je imel sijajen uspeh. Bilanca je sledeča: Priredili so 582 razstav češke knjige v Pragi, v mestih na deželi in drugih občinah. V svrho propagande knjige je bilo prirejenih okrog 3000 literarnih večerov, 290 koncertov, okrog 5000 gledaliških predstav z nagovori, nebroj kulturnih dodatkov v filmih, a 12 polrajinskih listov je izdalo posebne literarne priloge, posvečene češki knjigi in še posebej vsi praški listi. Na ta način so se združili vsi, da dvignejo češko kulturo in socijalni položaj pisateljev ter vseh, ki so zaposleni pri knjižnem trgu in v tiskarski obrti. Sodelovali so češki pisatelji, vsi založniki, češki radio, češki tisk, knjigarnarji, gledališča, biografi, knjižnice, čitalnice, šole, Zveza knjigarnarjev in založnikov, Zveza grafične obrti, Masarykov zavod za narodno vzgojo, kulturna društva

Nemški napisi tudi na avtotakse. Od 15. januarja naprej morajo imeti v Pragi tudi avtotaksiji dvojezični nemško-češki napis »Freivolny«.

Pozor pri izdelovanju domačega mila. ČTK. Združenje milarjev in lastnikov kozmetičnih laboratorijev opozarja, da se v zadnjem času pojavljajo v časopisih razna navodila, kako se lahko doma izdeluje milo. Ta navodila pa so često nestrokovnjaško pisana in bi lahko milo po teh receptih škodovalo tkaninam in koži. — Javnost se vsled tega opozarja, da se pred izdelovanjem mila doma poprej posvetuje s strokovnjakom ali pa se obrne na pristojno milarsko korporacijo.

Ustanova — dnevno 6 vinarjev. Plzenska »Nova Doba« piše: V upravi mesta Rokycan je stara ustanova Frančiška Lega z užitkom v znesku 2200 kron. Njen ustanovitelj je določil, da ima dobivati hasek te ustanove ubožna oseba, ki dnevno obiskuje cerkev in mora za njega dnevno moliti. Na ta način dobi uživalec dnevno 6 vinarjev, kolikor znašajo obresti.

Nasprotovanje kremaciji mrličev ponehava. »Nova Doba« piše: »V začetku kremačnega gibanja je bilo tudi na Češkem proti upepeljevanju mrličev mnogo nasprotovanja z verskega zrelišča. Trdilo se je, da je bilo upepeljevanje uvedeno kot borbeno sredstvo proti cerkvenemu pokopavanju. Sedaj to nasprotstvo ponehava. Skoro vse evangelijske cerkve si grade danes kolumbarije (shrambe za žare s pepelom pokojnih) pri svojih cerkvah in tudi mnogo katoličanov vstopa v društvo »Krematorium«, ker so se prepričali, da kremacija ni stvar vere, ampak pomeni samo napredek, tako z zrelišča pietete, higijene in gospodarstva. Najbolj zgovorno priča o tem statistika kremacij. Preteklo leto je bilo v vseh čeških krematorijih upepeljeno 2486 katoličanov, 1132 pripadnikov češke cerkve, 1442 brezkonfesijonalcev in 426 evangeličanov.

Zopet kazen radi tujega radia. DNB. Posebno sodišče v Stuttgartu je obsodilo 68 letnga Paula Myerja iz Sindelfindena na 2 leti ječe radi poslušanja tujega radia. Mayer je v mesecu septembru in oktobru preteklega leta ponovno nastavil svoj radio-aparat na sprejemanje inozemskih postaj in je potem to kar je slišal, pripovedoval naprej v svoji delavnici.

MEŽICA

»Vzajemnost« vabi na uprizoritev kmečke burke v 3. dej. »Vzgledna deklica«, katera bo na praznik dne 2. februarja s pričetkom točno ob 3. uri pop. v dvorani pri Toffu v Mežici. Ako nas posetite se boste nad dve uri sijajno zabavali in smejali. Med odmori bo svirala godba na lok (Čekon). Vstopnina običajna. Za poset se najvljudneje priporoča — odbor.

»Vzajemnost« priredi na pustni torek, dne 6. februarja t. l. »Maškerado s plesom« s pričetkom ob 4. uri pop. v dvorani pri Toffu. Vabi se vse delavstvo, da se odzove vabilu. Prve tri najlepše maske dobijo lepe nagrade. Za vsestransko razvedrilo in dobro postrežbo bo preskrbljeno. Za obilno udeležbo se priporoča — odbor.

Delavski pravni svetovalec

Telesna poškodba (Mežica)

V p r a š a n j e: Mojega sina, ki je 16 let star, so neki fantje telesno poškodovali. Na zadevno orožniško ovadbo se je vršila razprava, pri kateri je bil navzoč moj sin, niso pa prišli na razpravo obdolženci. Razprava je bila vsled tega preložena. Na drugo razpravo pa moj sin ni pristopil ter so kar brez njega sklenili poravnavo. Ali je tako postopanje dopustno?

O d g o v o r: Poravnava pred sodiščem najbrže ni bila sklenjena, če niste bili navzoči niti Vi, niti Vaš sin. Sodišče je verjetno le razpravo zaključilo in izreklo sodbo, bodisi, da je obdolžence oprostilo, ali pa jih obsodilo. O tem lahko povprašate na sodišču. V vsakem slučaju pa lahko zahteva Vaš sin, ki ga pa bodete morali v tem primeru Vi zastopati, povračilo povzročene škode od obdolžencev z odškodninsko tožbo.

Kdo je podpredsednik senata? (Ljubljana)

Senat nima še nobenega podpredsednika, pa tudi ne predsednika, ker se sploh ne more sestati in konstituirati, dokler ne bo izvoljena in sklicana nova narodna skupščina.

Neplačan klobuk (Celje)

V p r a š a n j e: V neki trgovini sem kupil klobuk. Moja žena, ki je bila z menoj, mi je celo odsvetovala, da ga kupim. Ker klobuka še nisem plačal, grozi trgovec sedaj kljub temu s tožbo moji ženi, češ da je ona posestnica. Ali bo lahko iztožil kupnino od nje?

O d g o v o r: Če se Vaša žena ni zavezala plačati klobuka, je trgovec k temu tudi s tožbo ne bo mogel prisiliti.

Odškodnina radi napada (Poljčane)

V p r a š a n j e: Sosed me je napadel in pretepel ter sem vsled tega živčno obolel. Bil sem v zdravniški oskrbi. Ali lahko zahtevam od soseda odškodnino?

O d g o v o r: Če boste po pričah in zdravniku dokazali, da ste res živčno oboleli vsled sosedovega napada in niste pri tem ničesar sami zakrivili, boste lahko iztožili od soseda primerno odškodnino. Tožba mora biti vložena najpozneje v 3 letih od dne napada.

LJUDSKA SAMOPOMOČ
v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad **37 milijonov din** na pogrebninah in doti.

Zavaruje za pogrebnino zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000·— in

za doto mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000·— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA

MALI OGLASI Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Moške, ženske obleke, predpasnike, srajce, nogavice, kravate, pletenine, čipke, gumbe; moške, ženske šofe belo platno in splošno manufakturno blago nudi v veliki izbiri in nizkih cenah
Magdalenska oblačilnica
A. Kumperščak, Maribor *(Palača dr. Sedaj)*
Valvazorjeva — Ovočakova ulica — (smer Frankopanova ul.)
Moške, ženske obleke po meri, Krojač v hiši.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra izdelava.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavnik Viktor Eržen v Mariboru.